

KARTA MODUŁU/ PRZEDMIOTU
ważna od roku akademickiego 2012 / 2013

1. Nazwa przedmiotu: Krajobraz i otoczenie, zagospodarowanie terenu Cz.1: Krajobraz otwarty, wiejski, miejski, cmentarny		2. Kod przedmiotu: PK-UPJPII-MK-II-04(1)		
3. Nazwa studiów podyplomowych: Podyplomowe Studia z zakresu Konserwacji, Kształtowania Architektury i Aranżacji Wnętrz Obiektów Sakralnych				
4. Semestr: II-letni				
5. Jednostka prowadząca przedmiot: Politechnika Krakowska, Wydział Architektury, Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Instytut Historii Sztuki i Kultury				
6. Prowadzący przedmiot: Prof. Wojciech Kosiński				
7. Cele przedmiotu: C1. Zdobyć wiedzę z zakresu kształtowania ruralistyczno-architektonicznego i ochrony krajobrazu w odniesieniu do uwarunkowań lokalnych i systemu planowania przestrzennego w różnych krajach europejskich na przykładzie zespołów sakralnych w krajobrazie otwartym i wiejskim. C2. Poznanie najważniejszych stylów i nurtów architektury, sztuki ogrodowej i architektury krajobrazu ze szczególnym uwzględnieniem obiektów sakralnych oraz zrozumienie ich uwarunkowań kulturowych i filozoficznych, na przykładzie zespołów sakralnych w krajobrazie małych miast. C3. Nabywanie umiejętności posługiwania się fachową terminologią, umiejętności dokonywania podstawowych analiz i studiów dotyczących krajobrazu oraz dzieł sztuki ogrodowej i architektury krajobrazu, ze szczególnym uwzględnieniem zespołów sakralnych w krajobrazie miast dużych. C4. Umiejętność wykorzystania wiedzy z zakresu sztuki ogrodowej i architektury krajobrazu w studiach i projektowaniu cmentarzy chrześcijańskich.				
8. Efekty kształcenia:				
Nr	Opis efektu kształcenia dla modułu/przedmiotu	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów kształcenia dla programu studiów
EK1	Wiedza: Znajomość metod analizy i kształtowania ruralistyczno-architektonicznego, krajobrazu oraz dzieł sztuk ogrodowej i architektury krajobrazu w odniesieniu do zespołów i obiektów sakralnych – z otoczeniem. Znajomość i interpretacja wybranych aktów prawnych dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz projektowania budowlanego i ochrony krajobrazu	egzamin	wykład	SPO2
EK2	Znajomość: głównych tendencji stylistycznych i terminologii specjalistycznej z zakresu architektury, urbanistyki oraz sztuki ogrodowej i architektury krajobrazu ze szczególnym uwzględnieniem zespołów i obiektów sakralnych z otoczeniem	egzamin	wykład	SPO2

EK3	Umiejętności: Umiejętność rozpoznania stylu architektonicznego, urbanistycznego i ogrodowego – oraz omówienia podstawowych zasad kompozycji i elementów kształtujących dzieła sztuki architektoniczno-urbanistycznej, ogrodowej i architektury krajobrazu, w odniesieniu do zespołów sakralnych z otoczeniem.	egzamin	wykład	SPO2
EK4	Umiejętności: Pozyskanie informacji dotyczących krajobrazu kulturowego sacrum w różnych skalach ośrodków osadniczych. Opracowanie podstawowych analiz i ocen dzieł sztuki architektonicznej, urbanistycznej i ogrodowej oraz architektury krajobrazu, a także krajobrazów wraz z aspektami widokowymi, w odniesieniu do obiektów i zespołów sakralnych z otoczeniem.	egzamin	wykład	SPO2

9. Formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar (liczba godzin)

Wykład -12 godz.

10. Treści kształcenia (tematy 6 wykładów):

1. Zespół sakralny w krajobrazie otwartym i wiejskim (cz.1)
2. Zespół sakralny w krajobrazie otwartym i wiejskim (cz.2)
3. Zespół sakralny w krajobrazie małych miast (cz.1)
4. Zespół sakralny w krajobrazie małych miast (cz.2)
5. Zespół sakralny w krajobrazie miast dużych
6. Krajobraz cmentarny

11. Egzamin: tak

12. Literatura podstawowa i uzupełniająca:

Literatura podstawowa:

1. Bogdanowski J., *Sacrum w krajobrazie*, cz. I, II [w:] TeKa Komisji Urbanistyki i Architektury, t. XXX, 1998, s. 71-85, i t. XXXI, 1999, s. 91-108
2. Borcz Z., *Wiejskie tereny przykościelne na przykładzie Dolnego Śląska* [w:] TeKa Komisji Urbanistyki i Architektury, t. t. XXXI, 1999, s. 39-50
3. Jackowski A., *Świąta przestrzeń świata. Podstawy geografii religii*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2003
4. Klima E., *Przestrzeń religijna miasta*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2011
5. Kosiński W. *Problematyka sakralna w architektonicznej działalności profesora Włodzimierza Gruszczyńskiego*, Zeszyty Naukowe PAX, nr 1 (18), Warszawa 1978, s. 126-137 plus tablice ilustracyjne.
6. Kosiński W. *Seminarium o nowej architekturze sakralnej*, Przegląd Powszechny, Zeszyt 1 (73), Warszawa 1983, s. 123-127.
7. Kosiński W. *Korzenie w Sacrum – Kościół Św. Brata Alberta w Krakowie*. Archisacra +93, Materiały z Konferencji. Warszawa 1993, s. 5, 40-41.
8. Kosiński W. *Budowaliśmy razem – kościółek na przełęczy między Orawą i Podhalem*. Archisacra +94, Materiały z Konferencji. Warszawa 1994, s. 50-51.
9. Kosiński W. *Architektura sacrum – wobec konfliktów, tolerancji i pojednania. Historia, współczesność, perspektywy*. Przestrzeń i Forma P_i_F. Zeszyt 15. Szczecin-Gdańsk 2011, s. 7-144.
10. Kosiński W., Popławska M. *Idee i stylizacje. Mauzoleum Brata Alberta w Krakowie – impresje autorskie*. Architektura, Zeszyt 1 (411), Warszawa 1983, s. 48-49.
11. Kosiński W., Purski J., *Totalizm i personalizm, czyli scholastyka i kontrreformacja we współczesnej polskiej architekturze sakralnej*. Konwersatoria Polskiej Architektury Współczesnej P.A.N., Kraków 1983 s. 63-67.
12. *Kościół naszych czasów. Ogród sakralny - idea i rzeczywistość*, VII Międzynarodowa Konferencja o Architekturze i Sztuce Sakralnej, Kielce Sacro-Expo 2008. Kielce 2008
13. Krenz A., *Przesłanie symboli w mitach, kulturach i religiach*, Znak, Kraków 1994
14. *Miasto i sacrum*, pod red. Kowalewski M., Królikowska A.M., Nomos, Kraków 2011

15. Mitkowska A., *Polskie kalwarie*, Wrocław 2003
 16. Mitkowska A., *Sacro Monte - park pielgrzymkowy*, Monografia 101, wyd. PK, Kraków 1990
 17. *Nekropolie Pomorza*, red. naukowa J. Borzyszkowski, Gdańsk 2011
 18. *Ochrona cmentarzy zabytkowych*, Materiały szkoleniowe pracowników Państwowej Służby Ochrony Zabytków oraz materiały konferencji: Organizacja Lapidariów Cmentarnych Żagań, Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Narodowa Instytucja Kultury, Warszawa 1994
 19. *Ogrody przyświątynne i klasztorne. Rekonstrukcja, rewaloryzacja, pielęgnacja*, materiały z seminarium naukowego, Wrocław 2003
 20. *Sacrum w ogrodach. Kultowe tereny zieleni, symbole kultowe i symbolika roślinności*, Kraków 1995
 21. *Sacrum w ogrodach. Święte ogrody kalwaryjne i ich symbolika*, red. naukowa A. Mitkowska, Monografia 26, Kraków 1997
 22. *Symbolika roślin. Heraldyka i symbolika chrześcijańska*, pod red. J. Mareckiego i L. Rotter, Kraków 2007
 23. Rostański K., *Założenie kompozycyjne zieleni wokół kościoła p.w. św. Jerzego w Ostropie* [w:] *Spotkanie z zabytkiem*, Monografia, 1(II) 2008, s. 9-16
 24. *Sztuka cmentarna* [w:] dokumentach Sympozjum Międzynarodowego, pod redakcją: Czerner O., Juszkiewicz I., Muzeum Architektury we Wrocławiu, Wrocław 1995
 25. *Sztuka cmentarzy w XIX i XX wieku*, pod red.: Czyż A.S., Gutowski B., Wyd. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2010
 26. Tanaś S., *Przestrzeń turystyczna cmentarzy. Wstęp do tanatoturystyki*. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2008
 27. Wąs C., *Antynomie współczesnej architektury sakralnej*, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Wrocław 2008
 28. Włodarczyk Z., *Ogrody biblijne w Europie – cel powstania i pełnione funkcje*, Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych. Zeszyt 510 część II, Warszawa 2006, s. 707-716.
- Literatura uzupełniająca:
29. *Sacrum i sztuka*, praca zbiorowa w opracowaniu Cieślińskiej N., Kraków 1989
 30. Bogdanowski J., *Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu*, Ossolineum, Wrocław, Kraków 1976
 31. Hani J., *Symbolika świątyni chrześcijańskiej*, Kraków 1994
 32. Forstner D., *Świat symboliki chrześcijańskiej*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2001
 33. Rabiej J., *Tradycja i nowoczesność w architekturze kościołów katolickich. Świątynia fenomenem kulturowym*, Gliwice 2004
 34. Rosier-Siedlecka M. E., *Posoborowa architektura sakralna*, Lublin 1980
 35. Wawrzyniak W., *Sacrum w architekturze*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1996
 36. Rouba B. J., *Pielęgnacja świątyni*, Toruń 2002
 37. Böhm A., *Architektura krajobrazu jej początki i rozwój*, Kraków 1994
 38. Bogdanowski J., *Polskie ogrody ozdobne. Historia i problemy rewaloryzacji*, Warszawa 2000
 39. Bogdanowski J., *Polska sztuka ogrodowa. Krótka historia kompozycji i rewaloryzacji*, Kraków 1999
 40. Tołwiński T., *Urbanistyka*, t. III: *Zieleń w urbanistyce*, Warszawa 1963
 41. *Walory krajobrazowe w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego* [w:] *Czasopismo Techniczne z. 1-A/2008* wyd. Politechniki Krakowskiej
 42. Charageat M., *Sztuka ogrodów*, Warszawa 1978
 43. Ciołek G., *Ogrody polskie*, red. i uzup. J. Bogdanowski, Warszawa 1978
 44. Ciołek G., *Ogrody polskie*, Warszawa 1956
 45. *Parki i ogrody zabytkowe w Polsce, stan 1991 rok*, Warszawa 1992 oraz *Parki i ogrody zabytkowe w Polsce*, Warszawa 1994
 46. Zachariasz A., *Zieleń jako współczesny czynnik miastotwórczy ze szczególnym uwzględnieniem roli parków publicznych*, Monografia 336, Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków 2006
 47. Zachariasz A., *Zieleń jako współczesny czynnik miastotwórczy ze szczególnym uwzględnieniem roli parków publicznych*, Monografia 336, Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków 2006
 48. Zalaśńska K., *Prawna ochrona zabytków nieruchomości w Polsce*, Warszawa 2010
 49. Szymski A. M., *Kanon formy architektonicznej w kościele katolickim. Tradycja i współczesność architektury sakralnej*, Prace Naukowe Politechniki Szczecińskiej nr 496
- Terminologia:
50. Böhm A., Zachariasz A., *Architektura krajobrazu i sztuka ogrodowa. Ilustrowany słownik angielsko-polski*, T. I, a-d, Warszawa 1997; T.II (e – j), Warszawa 2000, T. III (k – q) Warszawa 2005
 51. *Leksykon prawa ochrony zabytków*, 2010: pod red. Seidler K., Warszawa
 52. Siewniak M., Mitkowska A., *Tezaurusz sztuki ogrodowej*, Warszawa 1998
 53. Wolski P., *Przyrodnicze podstawy kształtowania krajobrazu: słownik pojęć*, Warszawa 2002
- Akty prawne:
54. Europejska Konwencja Krajobrazowa z 20.10.2000 (Dz. U. 2006 nr 14, poz. 98)

<p>55. Prawo ochrony środowiska z 27.04.2001 (Dz. U. 2001 nr 62 poz.627, z późniejszymi zmianami)</p> <p>56. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27.03.2003 (Dz. U. 2003 nr 80 poz. 717, z późniejszymi zmianami)</p> <p>57. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23.07.2003 (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późniejszymi zmianami)</p> <p>58. Ustawa o ochronie przyrody z 16.04.2004 (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880 z późniejszymi zmianami); Obwieszczenie Ministra Środowiska w sprawie stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów oraz stawek kar za zniszczenie zieleni na rok 2010 z 23.10.2009 (MP nr 69, poz.894)</p> <p>59. Ustawa. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. z 31. 01.1959 (Dz. U. 2000 nr 23 poz. 295 z późniejszymi zmianami); Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków z 7.03.2008</p>			
13. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin w planie studiów	Liczba godzin pracy własnej *
	Wykład	12	
	Ćwiczenia		
	Laboratorium		
	Projekt		
	Seminarium		
	Inne		38
	Suma godzin	12	38
14. Suma wszystkich godzin 50 godzin			
15. Liczba punktów ECTS 2 punkty ECTS			
16. Uwagi			

Zatwierdzono:

30.10.2012, *Prof. Wojciech Kosiński*

.....
(data i podpis prowadzącego)

30.10.2012, *Prof. Andrzej Kadłuczka*

.....
(data i podpis kierownika studiów podyplomowych)

Krajobraz i otoczenie, zagospodarowanie terenu Cz.1:

Krajobraz otwarty, wiejski, miejski, cmentarny

Prof. Wojciech Kosiński

KONSPEKTY WYKŁADÓW:

1. Zespół sakralny w krajobrazie otwartym i wiejskim (cz.1)
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego, w krajobrazie otwartym i wiejskim, w wybranych krajach europejskich
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu w krajobrazie otwartym i wiejskim, w wybranych krajach europejskich, ale w ujęciu modelowym z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych, w krajobrazie otwartym i wiejskim, w wybranych krajach europejskich, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie; rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, w krajobrazie otwartym i wiejskim, w wybranych krajach europejskich. w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej

2. Zespół sakralny w krajobrazie otwartym i wiejskim (cz.2)
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego w krajobrazie otwartym i wiejskim, na terenie Polski
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu w krajobrazie otwartym i wiejskim, na terenie Polski, ale w ujęciu modelowym, z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych w krajobrazie otwartym i wiejskim, na terenie Polski, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie: rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, na terenie Polski, w krajobrazie otwartym i wiejskim w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej
3. Zespół sakralny w krajobrazie małych miast (cz.1)
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego, w krajobrazie małych miast, w wybranych krajach europejskich
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu, w krajobrazie małych miast, w wybranych krajach europejskich, ale w ujęciu modelowym z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych, w krajobrazie małych miast, w wybranych krajach europejskich, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie; rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, w krajobrazie małych miast, w wybranych krajach europejskich, w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej
4. Zespół sakralny w krajobrazie małych miast (cz.2)
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego, w krajobrazie małych miast, na terenie Polski
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu, w krajobrazie małych miast, na terenie Polski, ale w ujęciu modelowym z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych, w krajobrazie małych miast, na terenie Polski, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie; rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, na terenie Polski, w krajobrazie małych miast, w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej
5. Zespół sakralny w krajobrazie miast dużych
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego, w krajobrazie miast dużych, na terenie Zachodniej Europy i Polski
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu, w krajobrazie dużych miast, na terenie Europy Zachodniej i Polski, ale w ujęciu modelowym z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych, w krajobrazie dużych miast, na terenie Europy Zachodniej i Polski, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie; rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, na terenie Europy Zachodniej i Polski, w krajobrazie dużych miast, w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej
6. Krajobraz cmentarny
 - A. Zarys ogólny zagadnienia przedmiotowego krajobrazu cmentarnego, z uwzględnieniem sakralnych miejsc kultu religijnego, w krajobrazie miast dużych, na terenie Zachodniej Europy i Polski
 - B. Charakterystyka przedmiotowego krajobrazu, w krajobrazie, cmentarnym, na terenie Europy Zachodniej i Polski, ale w ujęciu modelowym z uwzględnieniem roli zespołów sakralnych, w aspektach ideowo-symbolicznych i funkcjonalno-przestrzennych
 - C. Zasady lokalizacji, kształtowania oraz funkcjonowania zespołów i obiektów sakralnych, w krajobrazie cmentarnym, na terenie Europy Zachodniej i Polski, w wybranym kontekście krajobrazowym
 - D. Podsumowanie; rola obiektów sakralnych w krajobrazie kulturowym, na terenie Europy Zachodniej i Polski, w krajobrazie cmentarnym, w kontekście życia społeczności lokalnej oraz czynnego zainteresowania i uczestnictwa osób przybywających z zewnątrz wspólnoty lokalnej.